

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto K 4.— za pol leta „ 2.— za četrť leta „ 1.—

Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. List se pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri gospodu Novak-u na velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo do srede opoldne.

Štev. 39.

V Mariboru, dne 27. septembra 1900.

Tečaj XXXIV.

Kmetski prijatelji.

V zadnjem listu smo na podlagi uradnih števil spoznali, katere posledice ima nemški liberalizem v gospodarskem oziru za kmeta. Kmetijstvo je v 40 letih naravnoč uničil, tako da pride danes povprek na vsak oral avstrijske zemlje čez 200 K samo vknjiženega dolga. Ker pa imajo meščani in drugi bogataši okoli polovico vsega zemljišča v svojih rokah, in ker so ta nezadolžena, smemo reči, da pride na vsak oral kmetske zemlje 400 K dolga. Povprek pa ne moremo vzeti, da bi bil oral zemlje, ki jo obdeluje kmet, vreden 400 K; pri sedanjih razmerah, ko je kmetska sila zoper trtno uš in druge uime preslaba, ko so gozdovi izsekani, je 200 K za en oral mnogo; iz tega pa sledi, da ima vsak oral kmetske zemlje še enkrat toliko vknjiženega dolga, kakor je vreden. To je bankrot. In tako je; avstrijski kmet je na potu, na katerem dolgovi več znašajo od premoženja, in on sam naj dela, kar hoče in kakor hoče, ne more si pomagati. Pomagati mu more le vlada z novim zakonodajstvom, namreč s takim, ki bode liberalne zakone odpravilo, skratka liberalizmu glavo strlo.

Ko je v decembru l. 1867 nemški liberalizem drugokrat prodril in drugokrat začel ono za kmeta tako grozno žalostno dobo, so nemški liberalci po mestih in trgih prirejali bakljade in veselice ter se zmage radovali brez konca; dobro so vedeli, zakaj. Kmet tega novega dirindaja ni umel in ga smatral za nedolžno veselje, ker so nemški liberalni

časniki pravi pomen in namen liberalizma prikrivali, kakor še to delajo danes; a kmet bi takrat imel vzrok jokati se, kajti tisti dan se mu je bila smrt podpisala.

V tem spisu hočemo zasledovati, ali so se nemški liberalci v nadah, da se z uvedbo liberalnih zakonov njim odpirajo nebesa, varali, ali pa je, ko so se odprla liberalna vrata, res ves denar začel v malhe teči fabrikantom, trgovcem, velikim obrtnikom in špekulantom, ki tvarjajo liberalno armado, ki so se trudili za zmago liberalizma.

Pred 40 leti je bilo prek in prek mnogo manje trgovin, velikih obrtov, fabrik in sploh kupčijskih podjetij; nakrat pa, in sicer ko se je liberalno zakonodajstvo začelo, so se jele množiti, kakor gobe po toplem dežju. Pri cerkvi, kjer je bil nekdan eden štacunar, so se nastanili 3, in v ulici, kjer je bilo prej 5 trgovin, jih je nastalo 20; in kaksne: krdelo komijev, obilna razsvetljava, elegantna oprava itd. In vsi ti podjetniki izhajajo najmanj tako dobro, kakor so oni pred 40 leti; večjemu delu se godi tako, da čez 20—30 let že lahko o samih obrestih živi. Konkurs le naredi zapravljivec in lahkomiselnik. Naj nikdo ne ugovori, da se je prebivalstvo pomnožilo, in da je vsled tega čisto naravno več kupčijskih podjetij. Res je, prebivalstvo je se pomnožilo, a v 40 letih le za kakih 32%, kupčijska podjetja pa za 400—500%. V ravno takem razmerju so se množile fabrike in razna špekulacijska podjetja, agenture, velike obrti in enako. Tukaj se je odprl pot, da se lahko hitro zbožati.

Kako to? Prvič. Kakor liberalno zakonodajstvo kmetu vse zatvornice zapira, po katerih bi mu moglo priteči kaj denarja, ravno tako jih gori imenovanim strokam, ki so večji del v rokah nemških liberalcev, odpira. Liberalci so zakone delali le za-se. Drugo pa je to, da ti ljudje delajo z ogromnimi procenti, s privoljenjem liberalne vlade. 25, 30, 50%, to ni nič, to je najubožnejši, najskromnejši dobiček, dela pa se z 100, 200 in včasih še več procenti. Vzemimo vinotržca. V jeseni kupuje vinski mošt po 20—40 vin. liter; za ta denar mu ga mora kmet še h kleti pripeljati. Tukaj ga spravi v velike cementne sode, ki držijo po več sto hektolitrov, daje v te sladkor ali špirit in razne esence, v tega muskatovo, v tega rizlingovo, zakuri v peči, ki so po koteh razpostavljene, in pusti mošt vreti. Čim dalje vre, tem starejše je vino. Iz tistega sode, iz kojega hoče imeti mlajše vino, tega-le prej iztoči, nego iz drugzega, ki mu naj daje starino. Tako ima vinotržec v par mesecih 2—5 letno vino raznih vrst, ki ga prodaja krčmarjem po 45—90 v. liter. Če računimo, da je imel v kleti stroškov pri litru 6 vin. z dačo vred, vidimo, da je od jeseni do pomladi profitiral čez 100%, to je v enem letu čez 200%. Zato pa kupujejo vinotržci najraje po trgatvi slaba, kislina vina, ker z moštom lahko po svoji volji ravnajo, in ker okus in vse to, kar vino dela drago, že sami vedó po ceni pridajati. S kakim dobičkom pa delajo špekulantje na borzi, to presega vse. Na borzi, pravi pravcati hčeri liberalizma, se špekulira z vrednostnimi papirji, pa tudi z drugim biagom, kakor

Listek.

Zapiski zblaznelega.

Ruski spisal N. V. Gogol; prevedel J. Starogorski. (Dalje).

Jaz nisem mogla razumeti popolnoma nič, sem povohala njegov črevelj in odšla proč. Potem pa, prišel je papa strašno vesel. Vse jutro so prihajali gospodje v uniformah in mu k nečem čestitali. Pri mizi je bil tako radosten, kakoršnega še nisem videla nikdar. «

Aha, on je tedaj častilakomen. To se mora vzeti na znanje.

»Oprosti! Jaz bežim . . . itd. . . . Jutri dokončam pismo. No, dobro jutro! Jaz sem znova pri Tebi. Danes je moja barošnja, Zofi . . . «

A! no pogledjmo, kaj je Zofi. Ah, podlost! Nič, nič . . . bomo nadaljevali.

» . . . bila moja barošnja Zofi nenavadno zmešana. Odpravljala se je na bal in jaz sem se razveselila, da Ti lahko pišem v njeni odsotnosti. Moja Zofi nepopisljivo rada hodi na bal, če tudi se skoraj vsikdar pri oblačenju jezi. Jaz nikakor ne razumem, ljuba moja, kaka zabava je to, če se pelješ na bal. Zofi prihaja z bala zjutraj ob šestih domov, in jaz pogodim skoraj vsakokrat po njenem

bledem in shuššanem obličju, da jej, ubožici, tam niso dali nič jesti. Jaz, priznam, jaz bi ne mogla nikdar tako živeti. Ako bi mi ne dali primake z jerebico ali pečenke kurjih peroti, tedaj . . . ne znam, kaj bi se zgodilo z menoj. Dobra je tudi primaka s kašo. A repa ali korenje ali artičoki nikdar ne bodo ukusni . . . «

Neobičajno nejednak slog! Sedaj se vidi, da ni pisal človek. Prične se, kakor se spodobi, konča pa se po pesje. Pogledjmo še v jedno pisemce! To je prav dolgo. Hm! dan je izpuščen.

»Ah, mila mi, kako čutiljivo približevanje spomladi! Srce mi bije, kakor bi vedno česa pričakovalo. V ušesih imam večno šumenje, tako da večkrat vzdignem jedno nogo, stojim tako nekaj minut in prisluškujem ob dverah. Hočem Ti odkriti, da imam mnogo čestilcev. Dostikrat jih razmotrivam sede na oknu. Ah, da bi Ti vedla, kake spake so med njimi! Marsikteri okoren dvorski pes, strašno neumen, na licu mu je napisana bedastoča, prevažno ide po ulici in si domišljuje, da je imenitna oseba; si misli, da bode se vse zagledalo v njega. Nikakor ne! Še zanimala se nisem za njega, kakor bi ga ne videla. In kako strašen doga se postavlja pred mojim oknom! Če bi se postavil na zadnji nogi, česar pa ta butec gotovo ne zna, bi bil za celo glavo večji,

kakor papa moje Zofi, ki je tudi precej visoke rasti in zelo debel. Ta tepec je gotovo grozen sitnež. Zarenčala sem malo nanj, a njega to presneto malo briga; da bi le takega obraza ne delal! Jezik je porinil iz ust, povetil ogromna ušesa in gleda v okno — tak kmetavs! Pa misliš-li ti, draga moja, da je moje srce ravnodušno proti vsem tem skušnjavam? Ah, ne . . . Ako bi Ti videla enega kavalirja, kako leze čez ograjo sosednjega hrama, z imenom Tresorja, ah, kako lep je njegov gobček . . . !«

Pfui, vraga! Kake bedaste čenče! . . . Kako je mogoče napolniti papir s takimi bedarijami! Meni dajte človeka! Jaz hočem videti človeka; jaz si želim take hrane, ki bi hranila in naslajala mojo dušo; a mesto tega take gluposti . . . Obrnimo stran, mogoče pride kaj boljšega!

» . . . Zofi je sedela za mizo in nekaj šivala. Jaz sem zrla skoz okno, ker rada razmotrivam mimoidoče. Kar nakrat vstopi sluga in reče: »Gospod Teplov!« »Prosim ga, naj vstopi!« zakričala je Zofi, se vrgla name in me objemala. »Ah Medžji, Medžji! Da bi ti znala, kdo je to: plavolas, kamerjunker, in kakih očij! črnih in svetlih kakor ogenj!« in Zofi je zbežala v svojo sobo. Čez eno minuto je vstopil mladi kamerjunker s črnimi zalisci. Šel je k zrcalu, si popravil lase in se

n. pr. oljem, žitom. Poglejmo si tako borzno špekulacijo z žitom. Ti špekulantje — velik del izmed njih — so ljudje, ki žita nimajo niti zrna, pa delajo, kakor da bi ga imeli vse polno v skladiščih. Z lažnjivimi telegrami in poročili iz Amerike in Avstralije in drugod, katere so si naročili, skušajo dokazati, kako bogata žitna letina je tam in tam, in nakrat žitu cene nečuvno padejo. Zdaj si taki špekulantje hitro ogromne količine nakupijo, in ko je imajo, pa zopet z lažmi, ki jih iz daljnih žitnih krajev naročajo, opisujejo, da je tam in tam suša ali povodenj cele pokrajine ugonobila; cene se vsled tega naglo vzdignejo, in tako se dela profit, ki šteje v enem dnevu tisoče in tisoče. Taki špekulantje postanejo v kratkem milijonarji, pri tem pa često pšenice od rži ne vedó razločevati; saj žita, s katerim so obogateli, nikdar niso videli, ker ga v istini niso imeli. Kmet je pa s svojim pridelkom, ki ga je s krvavimi žulji in trpkim znojem zemlji iznudil, igrača, še manje, pero v zraku, ki skače gor in dol, sem ter tje, kakor ga veter nese. To se sme dogajati in se dogaja leto za letom, dan za dnevom, ker liberalni zakoni dovoljujejo.

Če bi hoteli še nadalje dokazivati, kako zakoni, ki so je ustvarili nemški liberalci, napeljavajo denar le tem v žepe, kmetom pa ga vlečejo le iz žepov, ne mogli bi končati pred štirinajstimi dnevi. Liberalci so tako naglo delali, da so odprli sebi vse vire, ki se sploh dajo odpreti. In tako so do današnjega dne, torej v 40 letih, dosegli, da je ves kapital v njihovih rokah. Kar je država dolžna, dolžna ga je liberalcem, kar je kmet dolžen, dolžen ga je liberalcem. Upniki države so židje-milijonarji, upniki kmetovi pa drugi bogataši po mestih in trgih, ki imajo svoje glavnice shranjene po raznih hranilnicah in kreditnih zavodih. Tistih 400 K, ki je vknjiženih kot dolg na vsakem oralu kmetske zemlje, in ki jih kmet ne more izbrisati, naj si tudi izdela dušo, je iz hranilnice ali kreditnega zavoda dal nemški liberalci, ki je ali trgovec ali vinotržec, ali agent ali kaj takega, in zemlja, na kateri se je kmet porodil, in ki jo je z znojem močil že ded in praded, ni njegova, ampak gospodar na njej je nemški liberalci. Poglej okoli mesta! Čegavi so vinogradi s hišami na vrhu, v katerih so stari kmetje ob nedeljskih popoldneh se tako radi oddihavali od tedenskega truda, čegava so posestva po dolinah, ki se jim še pozna, da so bila nekaj poštene, vrle kmetije, dasi se je stari kmetski hiši dal mestni lišp vile? Vse je meščanovo, in kmet še le sme neizprosne osode, ki ga bo sunila iz domače hiše, čakati kje v kakšnem kotu, ali

na kakšnem grebenu, kamor razvajena noga meščanova ne mara stopiti.

Iz tega pa, da je ves kapital v rokah liberalcev, sledi še eno zlo, ki tudi tistega kmeta, ki se je doslej — gotovo je bela vrana — dolga obvaroval, prej ali slej pahne v propast tako gotovo, kakor za dnevom pride noč. To zlo je, da kmet, če ima kaj na prodaj, ne sme več svojemu blagu narediti cene sam, ampak kupec. Zdrave razmere zahtevajo, da ceno dela prodajalec. Če hočeš imeti od vinotržca vino, bode cenil on, ne ti; če greš v štacuno, h krojaču, bode ravno tako; in pred vlado liberalizma je tudi kmet dajal ceno pridelkom, ki jih je ponujal. Če je prišel n. pr. iz Zgornjega Štajarja z denarja polnim pasom k tvojemu dedu mož kupovat vina, so pri vinu določili ceno tvoj ded. Zdaj pa je narobe. Za vinski mošt ti vinotržci plačujejo, kolikor sami hočejo, ker vedó, da ga, ki denarja nimaš, prodati moraš; ravno tako je pri slivah, pri jabolkih, pri živini in povsod. Ti si kot kmet popolnoma v njih rokah, in le njih milost je, če toliko skupiš, da za dačo položiš. Nič ti ne pomaga, smeš iti od jednega do drugega, vsi ti obljubijo enako svoto, ker so dogovorjeni. Ta dogovor med liberalnimi kapitalisti zaradi cene, se imenuje kartel. Tako imajo svoj kartel vinotržci, kupci za sadje, žito, sploh vsi, ki kupujejo. Liberalni zakoni kartele dovoljujejo!

Končajmo. Kmet, dragi kmet! Edina pomoč, da se ti kedaj zopet boljši časi povrnejo, je, da se začnejo izdajati zakoni, ki bodo za te skrbeli. Zakone pa delajo poslanci, ki je imaš pravico sam voliti. Zato pa voli z glavo, a Bog ne daj, brez nje!

Sulferajnska šola — naša narodna propast!

(Konec.)

Misijonarji, ki gredo »pošiljat luč med tužne, goste tmine« (Umek) paganstva in malikovalstva, govorijo v dosego svojega zvišenega cilja Zamorcju v zamorskem, Indijancu v indijanskem, Malajcu v malajskem, ljudozrcem Kanibalom v kanibalskem jeziku. Celi svet pripozna, da je to edino pametno in tudi edina pot, vsejati v divjaška srca seme krščanstva in jih na ta način povzdigniti k pravi omiki in prosveti. Česar so deležna tudi najbolj divja, na najnižji stopinji stoječa ljudstva, da se namreč poučujejo v verskih resnicah v umljivi materni če tudi neokretni neopiljeni besedi, to dobroto jemlje popolnoma ali pa vsaj krati z večjim ali manjšim vspehom nemško-sulferajnska šola slovenskim nem-

škemu jeziku nevesčim otrokom. Kako to? Če se drzne veroučitelj v šulferajnski šoli iz usmiljenja do slovenske mladine, katero tiščijo nespametni in nezavedni stariši v te nesrečne šole, podučevati tudi v slovenskem jeziku, vzdigne se navadno celi tabor nemčurskih kričačev. S peresom in s polenom odbijajo takozvani drzni napad veroučitelja na nemški značaj šole, z vso silo povdarjajoč, da je učni jezik šulferajnskih šol le nemški, samo nemški. Zgodi se pa tudi včasih, da ne najde veroučitelj tako silnega odpora pri prijateljih in braniteljih šulferajnske šole, zato pa najde navadno, kar potrjuje vsakdanja skušnja v neštevilnih slučajih, zapreke in težave v slovenskih otrocih samih. Nemškemu pouku slovenski otroci ne morejo slediti, na nemška vprašanja ne znajo odgovoriti, še prikimati in odkimati ne, na slovenska vprašanja pa nočejo, ker se sramujejo pred sošolci. Zgledov na cente iz vsake šulferajnske šole. V takih slučajih, v takih razmerah je napredek ali popolnoma nemogoč ali pa vsaj silno reven in za stariše takih otrok gotovo žalosten. V potrdilo teh besedi in v svarilo slovenskim starišem naj bodo besede škofa Bauerja. Na birmovanju obiskal je šulferajnsko šolo v Ivanjčicah, katero je pohajala tudi velika množica čeških otrok. Po dokončanejši skušnji nagovori škof zbrane stariše teh šolarjev: »Deset let sem škof in v tem času sem obiskal že skoro vse župnije in bil pri skušnji iz krščanskega nauka navzoč, pa tako revnega in slabega vspeha še nisem doživel nikjer, kakor v tej šoli. Pa ne čudimo se. Mislil sem, da pohajajo nemško šulferajnske šole le samo nemški otroci, kakor se vedno povdarja, danes pa vidim na lastne oči, da je to neresnica, že v samo v tej šoli je ogromna večina čeških otrok. Potemtakem se ni čuditi, da se ne more priti v tej šoli do priznanja vrednega vspeha. Nemški otroci zaostajajo v taki šoli v pouku in tvarini, ker jih zadržujejo češki otroci, pa češki so še stokrat na slabšem, njim gre še mnogo huje, ker se poučujejo v njim tujem in neumljivem jeziku. Smem izreči tako ostro besedo, ker sem si to sam skušal, tudi jaz sem moral skušati v mladih letih britki sad tujega ljudsko-šolskega pouka. Roditelji česki! Vem, da me bodo napadali zavoljo teh besedi nasprotni listi, pa to me ne boli; ako bi jaz pri tem žalostnih razmerah molčal, bil bi kakor pravi prerok Izajija mutasti pes, ki ne laja, kedar je treba. Nikogar nočem žaliti, vendar sem moral zroč na revni vspeh skušnje pred nami se vršeče, spregovoriti svoje višjepastirske besede«. (Ob. III. r. č. 139.)

Slovenski stariši! Dušni prid, dušna

ogledal po sobi. Jaz sem malo zarenčala in se vsedla na svoje mesto. Zofi je skoro na to vstopila in se vesela naklonila na njegovo brskanje; a jaz sem gledala naprej skoz okno, kakor bi ničesar ne opazila; vendar sem naklonila glavo nekoliko na stran in prisluškala o čem ona dva govorita, ah! kako bedasto sta govorila! Govorila sta, da je neka dama pri plesu namesto jedne figure naredila drugo. Ravno tako tudi, da je neki Bobov v svojem fraku podoben štoklji in da bi skoraj bil padel; da si neka Lidina domišlja, da ima golobje oči, med tem pa ima zelene — in temu podobno. Ne znam, ma chere, kaj je ona našla v svojem Teplovu. Zakaj je tako zamaknjena? . . .

Meni samemu se zdi, da tu nekaj ni prav tako. Ni mogoče, da bi jo Teplov tako mogel očarati. Poglejmo dalje:

»Meni se zdi, če dopada ta kamerjunker bo dopadal tudi tisti uradnik, ki sedi z papa skupaj v pisarni. Ah, moja ljuba, da bi Ti vedela, kak spak je to. Popolnoma kakor želva v žaklju . . .

Kateri uradnik bi to bil?

»Njegovo družinsko ime je prav čudno. Sedi skoraj vedno pri mizi in prirezuje peresa. Lasje na njegovi glavi so senu zelo podobni. Papa ga pošilja mesto sluge . . .

Zdi se mi, da to mrzko ščene meri na me. Kje imam vendar jaz lase kakor seno?

»Zofi se ne more nikdar vzdržati smeja, kadar ga vidi.«

Ti lažeš prokleta psica! Tako ničvreden jezik! Kakor da bi jaz ne znal, da je to čin zavisti, kakor da bi jaz ne znal, čegave so tukaj šale. To so šale našega sekcijškega šefa. Saj se mi je vendar zarotil ta človek z nespravnim sovraštvom — in sedaj škoduje in škoduje, pri vsakem koraku škoduje. — Vendar pogledajmo še jedno pismo. Tam se mogoče stvar sama razjasni.

»Ma chere Fideljka, oprost mi, da Ti tako dolgo nisem pisala. Bila sem popolnoma radosti pijana. Originelno in prav je rekel neki pisatelj, da je ljubezen drugo življenje. Razun tega so pri nas sedaj velike premembe. Kamerjunker je pri nas vsak dan. Zofi je zaljubljena v njega do ušes. Papa je zelo dobre volje. Tudi sem slišala od našega Gregorja, ki zmeta tla in se skoraj vedno razgovarja sam z seboj, da bode skoraj gostija, ker papa hoče na vsak način, da se Zofi uda kakemu generalu ali kamerjunkerju ali pa kakemu vojnemu polkovniku . . .

Vrag vzemi! ne morem več čitati . . . Vse samo ali kamerjunker ali general. Jaz sam bi želel biti generalom, ne zaradi tega,

da bi dobil njeno roko in drugo — ne; želel bi biti generalom samo zato, da bi videl, kako bi se mi oni prilizovali, mi delali poklone in govorili umazane laži in potem pa bi jim rekel, da jaz pljujem na vse skupaj. Vrag poberi vse; je to sitno! Pisma bedastelega psička raztrgal sem na majhne kosce. (Dalje prihodnjic.)

Smešničar.

Učitelj: »Kako je to, da solnce vsak dan na jedni strani vzhaja in na drugi zopet zahaja?«

Učenec: »Solnce gre ponoči zopet nazaj, pa ga ne vidimo, ker spimo!«

Dvoživke. V šoli so se menili o dvoživkah. »Kaj je to, dvoživka?« oglasi se v zadnji klopi učenec. Učitelj: »Vidite ga, zopet je pokazal, da se ni ničesar naučil! Dvoživke so živali, ki žive takisto v vodi, kakor na kopnem!« Učenec: »Aha! Zdaj vem, to so race in goske!«

Vojskovodja izgubi v vojski nogo; njegov verni sluga se joče radi nesreče svojega gospodarja. Ta pa ga tako-le potolaži: »Kaj se jočeš, vesel bodi, ker odslej ti bo snažiti samo po en čevljev.«

sreča vaših otrok zahteva z vso pravico pa tudi z vso ostrostjo od vas, da ne pošiljate svojih otrok v take šole, kjer ne morejo zavoljo tujega poučnega jezika napredovati v najpotrebnejšem nauku, v krščanskem nauku, kjer se ne »bodo naučili otroci Bogu služiti« kakor pravi vladika Slomšek, kjer bodo zrastle brez Boga, sebi v največjo škodo in nadlogo, v sramoto in žalost poštenih starišev, nesposobni in nezmožni spolniti nade, katere stavi v slovenski naraščaj, v slovensko mladino slovenska domovina. Naši nasprotniki dobro vedo, da bodo s takim naraščajem slovenskim, ki se je navadil že izza šolske klopi sramovati se slovenske matere besede, zaničevati svoj rod in dom, s takim slovenskim naraščajem, ki vzraste brez trdnega verskega prepričanja, brez večno-lepih katoliških idejalov in načel, imeli pač lahek boj pri stavbi velikonemškega mostu do Adrije. To je cilj ponemčevalcev v šoli in zraven šole, da dosežejo ta smoter, zato vsiljujejo z judovsko potrpežljivostjo in prilizjenostjo slovenskemu ljudstvu šulferajnske šole, zato kličejo na pomoč pruske šulferajnske groše. Ni jim v mislih pripomagati k omiki in prosveti slovenskega rodu, kakor kvasi marsikateri šulferajnski učitelj priprostim, neizkušenim slovenskim starišem, da jim zvabi deco v šulferajnsko, v njih mislih je le pogin slovenskega rodu, da bi se v ponemčeni slovenski zemlji šopirila nemška oholost, da bi postala »Slovenska dežela, sicer ne turška, kakor poje Vodnik, pač pa nemška drajna.« Jasno se nam kaže stremljenje ponemčevalcev v izjavi, katero je izgovoril v divjem sovraštvu do Čehov na Sedanski slavnosti v Liberecu nemški nacionalcec Fric Pfeil: Čehi se morajo v zaprtem ozemlju, v popolnoma čeških okrajih zadovoljiti s privatno ravnopravnostjo, ravnopravnosti v javnih zadevah še zahtevati ne smejo! Češke šole in češka vzgojevališča v nemških okrajih morajo biti uničena brez milosti, ker vlečejo češke šole za sabo češke učitelje, češke duhovnike in enake ljudi. Proč s češkimi služabniki, proč s češko družino, s češkimi obrtniki iz nemških tal, katera morajo biti očiščena za vsako ceno. Osnujete veliko nemško-nacionalno društvo, postavite povsod straže, da bi se po noči in megli k nam ne priplazil Čeh. Ohrabrite se za boj proti češkim manjšinam, proti lačnemu Čehenfolku! Proti temu sovražniku moramo se mi, nemška predstraža, bojevati z vsem orožjem, ki nam je pri rokah, z orožjem nemškega duha, z orožjem narodno-gospodarskim. V boju za življenje in smrt ne smemo dati nobenega pardona! — Ali ne veljajo te besede nemško-nacionalnega sovraštva, narodne nestrpnosti in zverinske krvoločnosti tudi našemu slovenskemu rodu, ali se še niso izgovorile v podobni obliki tudi proti nam, ali se niso že pokazale mnogokrat v sovraštva polnih dejanjih? Kdo nam more zameriti, da se branimo z vsemi dovoljenimi sredstvi, pred vsem, da se skušamo osloboditi tujih vezij in okov v gospodarskem oziru, kako morejo govoriti naši narodni nasprotniki o krivicah, če mi z vso silo povdarjamo geslo »svoji k svojim« in ga tudi že v dejanju izvršujemo, kdo se more spodtikati nad klicem »kupujte pri naših trgovcih, podpirajte le narodne gostilne, pristopajte le k našim slovenskim narodnim društvom, podpirajte le slovenske liste«; pred vsem pa še kličemo vsakemu slovenskočutnemu srcu, vsakemu našemu narodnjaku: »Odpri srce, odpri roke«, kadar se gre za našo narodno šolo, »sirotam olajšuj gorje«, našim malim narodnim mučenikom v šulferajnski šoli olajšuj gorje, s tem, da jih ne pošiljaš v te m-učilnice, kjer se ne gre za to, da bi se »naša draga mladina naučila«, kakor pravi Slomšek, »krščanskega nauka, se privadila lepo Bogu služiti, očeta in mater za ljubo imeti, ljubiti svojo domovino, da bi prirasla mladež naša bistre glave in zlahtnega srca«, ampak kjer se gre edino za to, da se vzame polagoma Slovencem »beseda materna in slovenska narodnost.«

(Slomšek, Zbrani spisi zv. IV. str. 255, 456). »Le predolgo so miroljubni Slovenci tiho djali,« tako toži že škof Slomšek, »pa dosti je dremanja, preveč je zgube, toda zamujeno še ni stopiti v kolo omike«, katera se nam more podeliti pa le po maternem jeziku, ker le »beseda materna je mila dojka vsakega nauka in izobraženja narodnega«, le beseda materna bo storila, da se bodo vresničevale na slovenski mladini besede pesnika, ki pravi: Slovenci!

»Sinovi veri in postavam vdani,
Po umu, vedah znani so povsod.
Junaška kri se iti v boj ne brani,
Altarje lepša ž njimi si Gospod!
Naj cerkev vpraša, išče naj država,
Ne straši se slovenska očetnjava. (Ab. Sal).

Politični ogled.

Za državnozborske volitve je katoliško-narodna stranka na Kranjskem že imenovala kandidate in sicer prejšnje državne poslance. Štajarski Slovenci še ne poznamo svojih kandidatov, a upamo, da bomo kmalu za nje izvedeli. Na Koroškem dosedanji poslanec Lambert Einspieler ne bo več kandidiral zaradi starosti, kot naslednik se imenuje gosp. Podgorc. Na Goriškem in v Trstu še Slovenci tudi niso naznanili kandidatov. Vse moči južnoštajarskih Slovencev morajo biti zdaj naperjene na to, da si prisvojimo mestno skupino Celje-Brežice. Brez dvoma pa tega nikdar ne dosežemo, če nastane razpor zastran volitve v kmetijskih skupinah in v V. kuriji. Treba torej največje treznosti in previdnosti.

Program nemških nacionalcev. Ti so sklenili, da mora vsak njihov kandidat za državni zbor obljubiti, da se bo potegoval za te-le točke: 1. nemški državni jezik; 2. uzakonenje sedanje zveze z Nemčijo in 3. carinska zveza z Nemčijo. Po slovenskem se to pravi, nemški nacionalci hočejo avstrijske Slovence ponemčiti in Avstrijo popolnoma odvisno storiti od Nemčije.

Nemčija izganja skoro vsak dan avstrijske delavce. Tako poročajo, da je izgnala vse gališke delavce, ki so delali tamkaj v Vilhelmsburgu v česalnici volne. Naša vlada pa vkljub temu ne nastopi proti Nemčiji, da bi ji zaklicala, naj miruje z izganjanjem avstrijskih delavcev. Toda med ljudstvom raste nevolja proti krutemu ravnanju Nemčije in prej ali slej bo morala tudi naša vlada to upoštevati.

Vojska v Južni Afriki. Poveljnik angleških čet lord Roberts namerava se sedaj vrniti na Angleško, ker smatra vojsko končano, kajti Buri nimajo več Krügerja. Toda lord Roberts se moti, vojska še ni končana, četudi je predsednik transvalske republike zapustil svoj narod. Male čete Burov se zbirajo ter zdaj tu, zdaj tam napadajo angleške posadke, ter jim znatno škodujejo.

Vojska na Kitajskem. Mednarodne čete so vzele kitajske utrdbe Peitang. Posebno vro so se obnašali pri napadu Rusi. Mirovna pogajanja se bodo brzkone razbila. Potemtakem se mora čutiti kitajska še prav močna. Kitajska vlada radi tega noče nič slišati o miru, ker Nemčija zahteva, da se cesarica in princi ostro kaznujejo.

Dopisi.

Iz Maribora. (Petdeseti rojstni dan premilostljive kneza in škofa Mihaela.) Pretečeni četrtek, t. j. 20. t. m. obhajali so naš premilostljivi knez in škof Mihael svoj petdeseti rojstni dan. Duhovniki in verniki prelepe lavantinske škofije spominjali so se ta dan v najskrenejših molitvah svojega preskrbnega duhovnega očeta in milega nadpastirja ter se zahvaljevali Bogu za neprecenljivo milost, da je dal prevzvišenemu doživeti petdeseto leto njihovega za vso škofijo tako dragega življenja pa tudi z

otročjim zaupanjem prosili Boga, da bi še jim prav dolgo vrsto let pri najkrepkejšem zdravju ohranil za blagor škofije tako neumorno delujočega nadpastirja in škofa.

Ob tej slavnosti priliki poklonil se je premilostljivemu knezu in škofu tudi prečastiti stolni kapitel, da jim vdano in spoštljivo izrazi svojo najprisrčnejšo čestitko. Prečastiti gospod stolni dekan nagovoril je prevzvišenega približno tako-le:

»Prevzvišeni, premilostljivi gospod knez in škof! Danes ste dopolnili petdeseto leto svoje starosti, obhajate toraj zlati jubilej svojega trudapolnega življenja.

Presvetli knez! Blagovolite dovoliti, da Vam stolni kapitel tem povodom izrazi najsrčnejšo čestitko: *Salve laeta dies, meliorque revertere semper!*

Premilostljivi knez! To leto je bilo za Vas polno truda in težav, pa tudi polno milosti, zasluženja in duhovnega veselja.

Tukaj omenim slovesne obletnice društva gospá krščanske ljubezni v Mariboru, katero ste razveselili s svojo navzočnostjo in krepčali z božjo besedo; potem je priredila družba vednega česčenja Vam na čast razstavo cerkvene oprave, družba, kateri ste blagoslovili dve lepi banderi na čast božjemu srcu Jezusovemu in prečistemu srcu Marijinemu in ste lomili vernim kruh večnega življenja; sledilo je potem slovesno zborovanje učene Leonove družbe iz Dunaja, pri kateri ste sodelovali in govorili o Jezusu Kristusu, kateri kot Bog in človek živi, kraljuje in gospoduje, in ki je pot, resnica in življenje naše; med tem ste bili na kanonični trudapolni vizitaciji v štirih obširnih dekanijah, ste blizo 10.000 otrokom podelili zakrament svete birme, povsod ste oznanjevali sveti evangelij, ter ste pri Sv. Juriju pod Taborom posvetili novo pozidano župno cerkev; meseca avgusta pa ste slovesno posvetili lepo novo cerkev Matere božje milosti v graškem predmestju v Mariboru, pri kateri svečanosti ste se mnogo trudili in opetovano oznanjevali besedo božjo; krona vseh slovesnostij pa je bil brezdvomno škofijski zbor ali dijecezanska sinoda, pri kateri so bili zbrani vsi dušni pastirji cele škofije, da so pod modrim vodstvom svojega skrbnega nadpastirja in premilega očeta se posvetovali in potrebno ukrepali v blagor in prospeh lavantinske škofije; pri tem zborovanju ste bili srce in duša vsega delovanja; potem ste pohiteli na II. katoliški shod sosednje škofije v belo Ljubljano, ter ste pomagali tam pri posvetovanjih za blaginjo svete cerkve in mile domovine.

Presvetli knez! Vse to Vam je prizadjalo mnogo skrbi, dela in težav, pa bo tudi obrodilo obilno dobrega sadu za časnost in večnost.

Hvalimo Boga, da ste, premilostljivi, vse to srečno prestali in dognali, ter dostavimo prisrčno željo in prošnjo, naj dobri Bog pomnoži dneve Vašega bivanja na zemlji, naj vedno podpira Vaše apostolsko delovanje s svojim božjim blagoslovom; stolni kapitel pa tudi ponovi svojo obljubo ponižne udanosti, največjega spoštovanja in sinovske ljubezni, ter prosi Vašo Prevzvišenost preblage naklonjenosti in nadpastirskega blagoslova.

Vidno ginjeni zahvalili so se premili vladika v prisrčnih besedah stolnemu kapitelju za udanostno čestitko in so veselo povdarjali, da jih je stolni kapitel hvalevredno podpiral pri vsem njihovem trudapolnem delovanju, posebno pa še glede družbe vednega česčenja presv. Rešnjega Telesa kakor tudi družbe katol. gospá dejanske krščanske ljubezni. Spominjali so se dalje z nadpastirsko hvaležnostjo velikih skrbi in težav, katere je imel predsednik pripravljalnega odbora za Leonovo družbo v Mariboru in za drugi katoliški shod v Ljubljani. Želeli so slednjič tudi oni prečast. udom stolnega kapitelja, da bi jih ljubi Bog, kakor je pač njegova sveta volja, ohranil še mnoga in mnoga leta pri trdnem zdravju in v svoji milosti in to njim v veselje, vsej prelepi vladikovini pa v srečo in v prid.

Šaleška dolina. (Obsodba nemške nestrpnosti.) Nedavno sem se vozil z železnico po Šaleški dolini v družbi treh imovitih kmetov, kateri so se pogovarjali jako živahno o veselici, prirejeni na čast rojaka dr. Jožefa Kranjca v Šalah. Zanimali so me možje na prvi pogled; tiho sem se vsedel v kotiček in poslušal razgovore. Najstariji pripoveduje o velikem vplivu, katerega je imela ta veselica na kmete. Vse se je veselilo in navduševalo za narodno stvar; celo mnogo mlačnežev, ki so sicer pod komando velenjskih posilnemcev, je bilo pri slavnosti; zadrževali so samega veselja, da ne bodo več poslušali prijaznih besed, naj pridejo iz katerihkoli ust. Drugi kmet prekine moža v govoru in pravi, da pač ni treba govoriti o lepi veselici in slavnosti, saj ni mogoče vsega opisati; zakaj takega dneva še nismo imeli. Zapomniti si moramo pač ljudi, ki so nam hteli kvariti praznovanje. Vesta, draga tovariša, ne morem umeti, kako je mogoče, da so se ravno v Velenji obnašali izzivajoče in hteli kaliti mir. Niso li Velenjčani naši domačini? Mislim sem si vsaj!

Da, pravi tretji kmet, motili smo se vsi! Nekaj jih je še, a malo. Le glej našega mesarja in krčmarja! odkar je napisal na svojo staro hišo, v kateri mu je pela mati, ko ga je zibala, le slovenske pesmi, »hotél« in je postal vulgo Wissiak namesto starega Bezjaka, je začel postajati »internacionalen«. Vprašal sem ga, kaj pomeni »internacionalen«, pa mi je razlagal, da on je vse, Slovenec in Nemeec, da drži z vsemi. A že tedaj sem si mislil: ne boš kaše pihal; takih ljudi se je treba izogibati; po tem receptu bi moral biti človek razdeljen; toda to pa vendar ne gre, da bi se kar delil: polovico svoje vzvišene osebe dam tej stranki, drugo pa nasprotni. Najstariji tovariš vstavi moža in pravi: Vidiš, ti si pravo pogodil, takih ljudi se mora človek varovati; saj ne gre drugače, da se vsem klanjajo in dobrikajo, če hočejo biti nad strankami. Kadar ima pa »fajerber« ali »Südmarka« veselice, razobesijo ti internacionalci celo frankfurterco. Zakaj pa niso razobesili zastav, ko smo slavili domačina?

Na to dostavi drugi: Kaj Ti pride na misel; tega ne moreš zahtevati, vse bi že šlo rakovo pot. Pa to je čudno, da ta domačin tako kadi tujcem; če pa mi priredimo veselice, pa pokaže hrbet; le naj, tudi mi mu ga bomo začeli kazati. Prav odkrito povedano, mi nočemo zahtevati, da se vdeleži naših nedolžnih zabav, a terjati moramo od njega, da ne kali miru o takih prilikah. Omeniti moramo v čast drugih velenjskih posilnemcev in nemcev (če je mogoče kateri v trgu), da so se lepo zadržali in si celo ogledali lepi sprejem »Celjskega Sokola«; zabiti pa moramo v večni spomin postopanje tega mesarja, ki se ne briga, kakor sam vedno trdi, za narodnost. Jeza mora človeka popasti, če se spominja na ta dan; tam se je zbirala muzika, ki je motila z igro sprejem, tu se je zbirala družba demonstrantov, ki so kalili mir. Mi kmetje še res nismo tako omikani, a s časom ga bomo že priučili, kako ima postopati proti domačinom. Le pomislita, draga tovariša, še gosp. župnika in zdravnika so pri belem dnevu napadli njegovi otroci s klicem »hail«. Res lepo je izobrazil svojo deco! če bi vsaj samo pozdravljali z »guten Tog«. Otroci z naših hribov imajo več olike.

Nato začne zopet najmlajši govoriti, toda vlak zažvižga, na postaji smo. To ga ne moti, odreže se še kratko, predno se ločijo: Ta je pa še najlepša; sin, ki ne zna, kakor se mi dozdeva, govoriti, samo fučka v mesnici; zadnjič poslušam natanko to »vižo«; glej ga, na vse pretege je vabil ljudi v mesnico žvižgaje »Bocht am Rhein«, to je pesem, katero pojejo Slovenohrustači proti nam.

To je bil konec pogovora. Te kmete bo pa že poiskal in poizvedel od njih še drugih zanimivih točk Šaleške doline »Bičev Matija«.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Naš milost. knez in škof so bili od cesarja odlikovani z velikim križcem Franc Jožefovega reda.

Osebnosti. Pravni praktikant pri okrožnem sodišču v Mariboru gosp. A. Bratkovič je imenovan sodnim avskultantom.

Spomin Slomšekove smrti. V terek se je služila v mirodvorski kapelici nad grobom Slomškovim sv. maša zadušnica. V to svrhu so šolske sestre lepo okinčale kapelico.

K Slomškovim zvezi, društvu krščansko mislečega učiteljstva je oglasilo svoj pristop že 80 učiteljev in učiteljic, 6 profesorjev, 20 katehetov ter več podpornih udov in ustanoviteljev. Odbor je sestavljen tako-le: Predsednik Fran Jaklič, namestnik prof. A. Kržič; tajnik J. Novak, namestnica Pavla Krušič; blagajnik dr. J. Gruden, nam. Tončka Štupca; knjižničar Fr. Oswald, nam. J. Bajec, odborniki: J. Čenčič, Franjo Tomažič, R. Vizintin in M. Holzinger pl. Weidlich.

Ljudsko štetje se bode vršilo od 1. do 31. januarja 1901. Mi bomo o ljudskem štetju še natančneje govorili. V krajih, kjer so Slovenci pomešani z Nemci, treba bo mnogo pouka in dela, da nam Nemci ne bodo naših vpisavali za svoje.

Volitve na Spodnjem Štajarskem. Danes ima Slovensko politično društvo v Mariboru sejo, da se posvetuje o volitvah za državni zbor.

Celjsko politično društvo »Naprej« skliče kmalu shod zaupnih mož v Celje, da postavi kandidata za celjski-breški okraj.

Mariborska dijaška kuhinja zahvaljuje vse dosedanje dobrotnike na velikodušni darežljivosti in se jim kar najtopleje priporoča tudi za bodočnost. Dijakov podpore potrebnih je veliko, denarja pa malo. Rodoljubi, spominjajte se pogosto dijaške kuhinje v Mariboru.

Za mariborsko narodno šolo je daroval naroden mladenič 5 K, gospod J. Topolnik 1 K.

V Št. Juriju ob Ščavnici se je poročil sourednik »Eidinosti« gsp. Fran Klemenčič z gospico Ivanko Anžič, urednico »Slovenke«.

Okrožnim zdravnikom za celjsko okolico je imenovan narodnjak dr. A. Schwab.

Zdravnik dr. Viktor Kac se preseli iz Velenja v Celovec. Na njegovo mesto je prišel dr. Žigon, goriški rojak.

Iz Griž pri Celju se nam poroča, da se je ondotno konsumno društvo osvobodilo socialdemokratske nadkomande ter prešlo v roke katoliških in narodnih mož. Društvo se je zelo povzdignilo in šteje že 130 članov. Sedanji načelnik je gospod A. Rois.

V Št. Janžu pri Dravogradu se je vršila zadnjo nedeljo dobro vspela Slomškova slavnost. Slavnostni govor je imel dr. Medved iz Maribora.

Nagrobni spomenik. Podpisani nanzanja, da je spomenik za pokojnega čast. gsp. J. Trstenjaka že bojda skoro izgotovljen in po sorodnikih plačan, zato se nameravana zbirka ustavi in prekliče.

Simon Gabere, Framski župnik.

V katoliško cerkev prestopila je 25letna židinja gdč. Irena Fürst v Rogatcu. Bila je slovesno krščena dne 8. septembra v rogački nadžupnijski cerkvi sv. Jerneja od veleč. gsp. dekana Fran Šalamona. Botra ji je bila gospa Irena Brezinščak, soproga znane gostoljubnega narodnega notarja na Humu. Isti dan prejela je prvo sv. obhajilo ter bila tudi kot nevesta prvokrat oklicana z g. učiteljem v Rogatcu Karolom Wretzlom. V ponedeljek 17. sept. bila je po sprejemu zakramentov poročena. Starešina ji je bil Albert Brezinščak. Prejela je toraj v teku desetih dni 4 sv. zakramente. Redek slučaj.

Vinski mošt se je dobil v Rogatcu že 19. sept. Bil je prav sladak. Vinska letina letos izvrstno kaže. Če bode še 14 dni tako ugodno vreme, kakor je sedaj, imel bode tukaj vinski mošt od 17—20 stop. sladkorja.

V Kostivnici je letos toliko sadja, da ljudem manjka posode za sadni mošt.

V Špitaliču so vinogradi tako polni, da so že sedaj kmetje prosili mariborskega vinskega trgovca Pfrimerja, naj jim pošlje ob času trgatve sode, ker so svoje napolnili s sadnim moštom. Slovenski vinski kupci pozor!

Acti cesarskega namestnika štajarskega. Naš cesarski namestnik rad rabi besede, da hoče štajarsko ljudstvo in njegove potrebe spoznavati iz osebnega občevanja, ne pa iz aktov. Ko je imel nastopni govor, izjavil je, da štajarske dežele ne bo študiral iz aktov, temveč iz osebnega občevanja s prebivalstvom. V Ptujju je pri pojedini v verejnshausu zopet to trditev ponovil. V Halozah pa je v vinogradu Kaiserjevem vesel vzkliknil, da se je v treh urah svojega potovanja po Halozah več naučil, kakor bi mu mogli povedati mnogoštevilni akti. Mi upamo, da se je torej sedaj tudi poučil, da ptujski meščani ne potrebujejo nobene deželne in državne podpore za svoje vinograde, ampak samo ubogo slovensko haloško ljudstvo. Če pa se tega ni naučil, potem pa se namestnik naj da še enkrat voditi po Halozah, toda ne od ptujskih meščanov, ampak od bednega slovenskega ljudstva. Slovenci pa pri vsem govorjenju namestnikovem o aktih žalostni skimavamo z glavo, ker vemo, da se namestnik poučuje o nas le iz aktov in sicer iz nemških, ker slovenski niti ne zna. To je uradnik, ki niti tretjine prebivalsta ne razume!

Izpod Rogatca. Hvaležen je izlet na Rogatec. Iz Gornjegradu mimo cerkvice sv. Lenarta na Špehu se kaj lahko pride, in tupi ni nevarnosti, da bi se ponesrečil, kakor se je najbrž neki poštni asistent iz Gradca. Šel je sam iz Logarjeve doline na Ojstrico naročivši večerjo pri Piskerniku, ali že je teden dni preteklo — in še ga ni k večerji. Že tretji dan ga iščejo pa zaman. Sploh bi naj vsak imel vodnika, kateri gre v gore, in potem se ne bi zgodilo toliko nesreč. Menda ljudje mislijo, da se hodi po gorah, kakor po tlaku v mestih. Umestno pa bi tudi bilo, zabraniti izlete po praznikih in nedeljah med službo božjo dopoldan, kakor se je čitalo, da se je letos večkrat zgodilo. Namen vendar ne bo planinskega društva, odvracati ljudi od službe božje, od cerkve in jih navduševati za pogansko bogoslužje v »prosti naturi« za Baka, poganskega boga in druge božice in božiče, kateri je nedavno izletnike na Menino tako navdušil, da je zvečer to čutil slavni Gornjigrad od nekaterih bahantov. Posebno pa bi še priporočali, da tudi nekateri Šmarčani dobé ključ od meninske kočice, da ne bodo sirote, kadar gredo na Menino, morali celo noč opazovati zvezd in častiti lepo Venus.

Luče. Pišejo nam: Dne 17. t. m. je bila tu redka slovesnost. Dva brata sta imela zlato poroko. Starejši je oženjen ena in petdeseto leto, mlajši pa pet in petdeseto. Vsi štirje zlatoporočenci štejejo skupaj tri sto in eno leto. Lepa leta! — Od deželnega odbora »inženirji merijo cesto iz Ljubnega skoz Luče v Solčavo. Da le ne bi samo pri merjenju ostalo! Kakor kaže cesta lučke in solčavske občine, so te vnete za cesto, ker jo pridno in lepo popravljajo, ali nikakor ne zmorete vsega; okrajni zastop gornjegrajski in deželni odbor pa ž njima po mačuhsko ravnata. Lepo to ni, pa tudi ne domoljubno, in naravnost predrzno, da se očita občinam — »nemarnost«, kakor se je zgodilo v deželnem zboru lansko leto. In naša poslanca? Dela se tudi na to, da se napravi cesta iz Luč čez Volovlek v Kamnik in iz Solčave v Železno Kapljo na Koroško. Zelo hvaležna in lepa zveza bi bila, in bi povzdignila občevanje in kupčevanje, kar ravno nestaje tem lepim krajem, ki po svoji lepoti

ne zaostajajo gotovo za najlepšim drugih deželâ.

Iz Mute nam pišejo: Kakor povsod, še veliko bolj pa pri nas na slovenski meji nam vsiljujejo lažnjivega kljukca »Štajerca.« Celi regiment jih je priromal. Tukajšnji krčmar »na šrang« dobi več tiskovin po pošti, med njimi tudi zagleda Štajerca, katerega takoj pošlje nazaj in poštarju naroči, če bi še kateri priromal, naj enako ž njim ukrene. Pa kako ga iznenadi, enega je vrnil, štiri pa si prinesel domov, kajti bili so tako lično spravljani, da niti slutiti ni, da nese celo zalogo lažnjivih kljukcev. No, kaj sedaj storiti? Na pošto ne sodi, v hiši še je manj prostora zanj, najboljši bo torej zanesti ga v kraj, ki se med olikanimi ne imenuje. Tako je prav! Verni sinovi svoje domače zemlje, posnemajmo vrlega, vzglednega in tudi neustrašljivega moža, saj vemo, zakaj se gre. Hrana, s katero nam strežeš ti, lažnjivi kljukec, se nam gabi. Saj imamo mi Mutčani dovolj poštenih časnikov; za dolge zimske večere pa se že veselimo krjig družbe sv. Mohorja. Pa tudi tako siromaštvo nas ne tare, da bi si ne mogli naročiti lista, katerega bi želeli brati. A nekaj sedaj vendar-le vemo! Ker najhujši nasprotniki vsega, kar je slovenskega, sami pomagajo razširjati »Štajerca«, nam je to dokaz, da spoznajo, kako močno je slovenščina med nami potrebna. Živela slovenščina!

Dev. Marija v Puščavi. Kegljanje z dobitki za ubogo šolsko mladino tukaj je vrglo 161 kron čistega dobička. V ta človekoljubni namen so podarili gospod Peter Karničnik, veleposestnik na Rudečbregu, 2 dobitka, gosp. Fran Witzmann, posestnik in krajni šolski ogleda v Ruti, 2 dobitka, g. Janez Lamprecht, veleposestnik in načelnik krajnega šolskega sveta v Ruti, 10 kron v gotovini, g. Janez Aleš Eichholzer, gostilničar v Puščavi, 1 dobitok. Za te blagodušne darove izreka šolsko vodstvo tem potom omenjenim gospodom in vsem, ki so pripomogli k zgornji svoti, v imenu ubogih šolskih otrok najtoplejšo zahvalo.

Iz Sv. Vida niže Ptujâ. Kakor smo pred kratkim poročali v vašem listu, blagoslovila se je tukaj prenovljena kapelica, katera je imela nemški napis, akoravno stoji na slovenski zemlji. To poročilo je hudo razburilo našega g. občinskega predstojnika Schoschteritscha (beri Šošterič), opravičeval se je, da se je ta napis napravil brez njegovega vedenja, priznajoč, da ima »Slov. Gospodar« prav, da morajo biti napisi na Slovenskem slovenski, na Francoskem francoski itd. Pomiril se je g. Schoschteritsch ter obljubil, da bode to napako takoj dal popraviti, ker je on tudi Slovenec (o je!) in ljubi slovenščino (no, no!) Ali kaj se je zgodilo? Nemški napis je dal odstraniti, ter dal napraviti — latinski napis. To vam je potem Slovenec in tako ljubi slovenščino! Vprašali bi gosp. obč. predstojnika, koliko jih ima v občini, razen gg. duhovnikov, ki razumejo latinsko?

Dijaška kuhinja v Ptujâ se otvori s 1. oktobrom ter prične letos že ednajsto leto svojega obstanka. Dasi je pouk v gimnaziji na podlagi nemškega jezika (kakor v Mariboru in v Celju na višjih gimnazijah), je vendar prišlo mnogo slovenskih fantov v Ptuj študirat in to posebno radi tega, ker so slovenski razredi v Mariboru in Celju prenapolnjeni. — Da pa imajo slovenski učenci ravno v Ptujâ težavnejše stanje, kakor v Mariboru in Celju ne le pri uku, temveč, kar mnogokrat bolj boli, v materijelnem oziru, razvidi vsakdo, kdor le količkaj pozna naše tukajšnje razmere. — Nas Slovencev v Ptujâ je premalo, da bi zamogli zadostno podpirati vse tiste, ki enako lačnim vrabičem čivkajoč prosijo pomoči. Odbor »Dijaške kuhinje v Ptujâ« se torej obrača na vse Spod.štajarske rodoljube z nujno prošnjo, da blagovolijo v pošte vjemati tudi ta zavod in mu nakloniti svoje milosrčne darove, naj so

še tako mali, dobro vedoči, da lahko in prijetno je bivati med prijatelji, a težavno in mučno med zagrizenimi nasprotniki. — Vsa darila se bodo hvaležno objavila, kakor lani, tudi letos koncem 1. in koncem 2. tečaja šolskega leta 1900/1. — Bog in narod!

Odbor »Dijaške kuhinje« v Ptujâ.

Sadna razstava v Šoštanju. Skupen obed sadjarjev se ne bode vršil 30. septemb. kakor se je po pomoti naznanilo s plakati in vabili, ampak v ponedeljek, dne 1. oktobra in naj vsi tisti, kateri se ga nameravajo vdeležiti, naznanijo to pismeno gosp. Francu Rajsterju, hotelirju v Šoštanju.

Okrajni zastop v Ljutomeru prispeval je za stavbo nove šole v Cezanjevcih 600 K, za kateri velikodušni dar se krajni šolski svet najtopleje zahvaljuje. Bog plati!

Iz Dobrne. V našem kraju je poleti vedno precej živahno; a bolj ko rumeni listje na drevju, bolj pojema tudi življenje, a tuintam še živahno vsplapola. Tako je bilo tudi dne 16. septembra, ko smo obhajali Slomšekovo in cesarsko slavnost, Slovenci na svojih tleh. Veselo gibanje je oznanjalo, da hoče ljudstvo, kakor na mnogih drugih krajih, tudi tukaj dostojno proslaviti svojega ljubljence Slomškega in svojega milega mnogoskušanege vladarja. Topiči so naznanjali prihod ljubih gostov iz Celja, sl. Sokolov, ki žal niso nastopili korporativno; a kar se ni, se še bode zgodilo. Prišli so tudi sosede iz Šmartina s svojim pevskim zborom, Šaleščani, Novocerkovljani in mnogo drugih. Došle goste in domačine pozdravi domači g. župnik K. in poda na kratko nekaj črtic o Slomšku. Prav pristržno in milo je deklamovala Micika Rebausova nalašč za to slavnost zloženo pesem »Slava Slomšku« in še druga deklica eno Slomškovih pesmij. V proslavo cesarjevo je domači dijak Strigl predaval pesem tudi za to slavnost zloženo, na kar je kaplan gsp. Z. v kratkih potezah svojega govora opisal cesarja-jubilarija. Nastopi še med burnimi pozdravi g. dr. Karlovšek in s svojo obče znano zgovornostjo naučuje domače ljudstvo, kazoč mu Slomškega kot sina svojega, čeravno kmetskega naroda. Med vse točke so vrli šmartinski fantje vpletali svoje krepke, a blagodoneče speve. Burka »Prvokrat pri fotografu«, katero sta uprizorila g. Šmodej in g. Kvac, je žela obilo smeha n pohvale, istotako »strukljar.« Bila je to slavnost, ki nam je podala koristno združeno s prijetnim.

Cerkvena glasba v Celju. Dne 17. septembra se je vršila v tukajšnjem cerkvenoglasbenem zavodu vsprejemna skušnja. — Sprejelo se je 20 učencev na podlagi krstnega lista, šolskega spričevala oziroma odpustnice in priporočilom od gg. duhovnikov. Iz drugih vladikov in brez spričeval se ni sprejemalo. Vsprejemna skušnja se je vršila v navzočnosti gg. učiteljev tukajšnjega zavoda tudi v pisanju, branju in računstvu, kar je tudi zelo odvisno za sprejem v ta zavod. Želi se sploh vsem gojencem veliko vspeha.

Iz drugih krajev.

† **Dr. Francišek Lampe.** Velika izguba je zadela v ponedeljek slovenski narod. Nemila smrt mu je vzela jednega najdelavnejših sinov dr. Lampeta, urednika »Dom in Sveta«, plodovitega modroslovskega in bogoslovskega pisatelja. Pogreb pokojnika je bil v torek. Ohranimo mu večni spomin!

Naš cesar bo bival dne 29. in 30. septembra v Gorici, kjer se bo slavila štiristoletnica, odkar je združena poknežena grofovina Goriška in Gradiška z dednimi deželami avstrijskimi. Dne 4. oktobra je imendan našega cesarja, ki se bo obhajal po mnogih krajih našega cesarstva prav slovesno.

Prvi obrtni shod slovenski se bo vršil dne 28. in 29. sept. t. l. v zlati Pragi. Pečal se bo z vprašanjem, kako bi se zblizanje slovanskih rokodelcev in obrtnikov utrdilo in dobilo tudi viden uspeh na gospodarskem polju. Krščansko socialni obrtniki in rokodelci iz Kranjskega se udeležijo shoda.

Velika slovesnost na Brezjah. Na Brezjah bode dne 7. oktobra posvečenje nove cerkve Marija Pomagaj. K slovesnosti pride pet škofov in njegova eminenca kardinal Missia. Pričakuje se tudi tržaški škof.

Društvene zadeve.

Občni zbor Cecilijinega društva za lavantinsko škofijo v Mariboru vršil se bo dne 3. in 4. oktobra v Mariboru in sicer se sledečim vsporedom: 3. oktobra ob 8. uri zvečer v grajski dvorani: Oratorij »sv. Cecilija« za solo in mešani zbor se spremljevanjem klavirja in deklamacijo. Besede Fr. Bonna, zložil M. Haller. 4. okt. ob 9. uri dopoldne pontifikalna sv. maša, prem. knezoškofa v stolnici. Introitus: Mihi autem absit gloriari; Graduale: »Os justi«; Offertorium: »Veritas mea«; Communio: »Fidelis servus.« Maša: »Missa solemnis in Hon. S. S. Cordis Jesu« za mešani zbor in veliki orkester — vglasbil J. Mitterer. Razun tega po recitovanem gradualu J. Wesselack, »O Deus ego amo Te« četvero-glasno; M. Haller »Ego sum panis vivus« peteroglasno (iz op. 16. »Laudes Eucharistiae). Po zahvalni pesmi »Tantum ergo« zl. J. Hanisch op. 11. Ob 11. uri dopoldne slavnostno zborovanje v grajski dvorani. Ob pol 3. uri popoldne zborovanje udov v dvorani hotela »Stadt Wien«. Poročilo načelnika, denarničarja in tajnika; 2. volitev novega odbora; 3. razgovor o novih pravilih — orgljarski šoli; 4. Razni predlogi. Ob pol 4. uri popoldne v novi cerkvi Marije matere usmiljenja č. oo. frančiškanov predavanje cerkvenih umotvorov. Mi vabimo vse prijatelje cerkvene glasbe, da se mnogoštevilno našega občnega zbora udeležijo.

Kat. polit. društvo »Sava« za brežiški in sevniški okraj so osnovali bivši poslanec g. J. Žičkar in drugi rodoljubi iz teh dveh okrajev ter predložili vladi pravila. To društvo vtegne prihodnji mesec obhajati svoj osnovni shod. Vsi poštene Slovenci iz Sevniskega in brežiškega okraja ste prijazno povabljeni, da se shoda vdeležite, ki se bo naznanil, kakor hitro se spolnijo vse postavne formalnosti.

Slomšekova slavnost v Slatini. V nedeljo dne 30. t. m. se priredi popoldne ob 3. uri pri Sv. Križu na Slatini velika Slomšekova slavnost. Slavnostni govornik je učni prefekt čast. gospod Anton Korošec iz Maribora. V sporedu je še petje in prosta zabava. K obilni udeležbi vabi pripravljalni odbor.

Kat. polit. društvo za vranski okraj ima svoj letni občni zbor dne 30. septembra popoldne ob 3. v sobi »Bralnega društva« pri Sv. Juriju ob Taboru. Razgovor bo o političnih in gospodarskih razmerah, za to se tem potom vsi vrli možje uljudno vabijo na zborovanje. Na veselo svidenje: Odbor.

Bralno društvo v Ljubnem priredi Slomšekovo slavnost v nedeljo dne 30. sept. po večernicah. K mnogobrojni udeležbi vabi prav uljudno odbor.

Društvo »Kmetovalec« v Gotovljah praznuje dne 7. oktobra t. l. desetletnico svojega obstanka. Priredi pa ob enem v spomin sedemdesetletnice cesarjeve in stoletnice Slomšekovega rojstva isti dan sadno razstavo in zborovanje s sledečim vsporedom. 1. Zjutraj ob 7. uri sv. maša v farni cerkvi pri katerej poje domači pevski zbor; 2. ob 9. uri dopoldne otvoritev sadne razstave v občinski hiši; 3. popoldne po večernicah ob 3. uri zborovanje v gostilni gsp. Fr. Malgaj; a) pozdrav; b) slavnostni govor, govori gsp. Ivan Kač; c) govor o sadjarstvu in vinarstvu, govori gsp. profesor Martin Cilensšek; d) govor o živinoreji, govori deželni potovalni učitelj gsp. Martin Jelovšek; e) razdeljenje vsprejemnih diplom novo pristopivšim udom; f) prosta zabava. Med točkami zborovanja poje domači pevski zbor. K najobilnejši udeležbi vabi društveni odbor.

Gospodarske stvari.

Ravnanje s sadnim moštom.

Kedar si mošt iztisnil iz sadja, ravnaj z njim tako-le: 1. Natoči ga v prav snažen in zdrav sod, t. j. sod, ki ni cikast, ne plesniv in ne bumfast, ampak dobro izpran. Natoči ga do vehe in imej ga v prostoru, ki ima 15 do 18° C. topline. V tem sodu se sedaj vname prvo ali burno kipenje. 2. O pričetku burnega kipenja, ki traja, če je toplina primerna, do 14 dni, izmetava mošt pri vehi umazane pene in drugo nesnago iz sebe. Kar mošt izmeče, to pridno odstranuj. Da mošt kolikor mogoče veliko izmeče iz sebe, dolivaj mu vedno toliko, da sod ostane skoraj poln. 3. Kedar mošt neha izmetavati, je to znamenje, da je burno kipenje ponehalo, in sedaj se prične drugo ali glavno kipenje. Sedaj pokrij veho, a ne zabij je, ker razvijajoča se ogljikova kislina lahko sod raznese. Veho najbolje zapreš s kipelno veho, katere pa naši gopodarji še nimajo. Kdor nima kipelne vehe, naj si naredi vrečico, napolnjeno s peskom, ter naj jo položi na veho. Iz tako zaprtega soda ogljikova kislina lahko odhaja, zrak pa ne more vanj. Glavno kipenje traja do pomladi. 4. Konec zime, t. j. predno nastopi gorko pomladansko vreme, pretoči mošt v drug, prazen sod, a glej, da bode poln. Sedaj mošt še vedno kipi, toda prav počasi in tiho, in to tretje kipenje imenujemo zorenje vina. Ako hočeš sadjevec dolgo hraniti, glej, da bo sod vedno poln. Naši gospodarji

pa prično sadjevec precej rabiti, zato ne morejo soda ohraniti polnega. Ako soda ne moreš ohraniti polnega, moraš vino žveplati, če hočeš, da se ti ne scika. To žveplanje pa ni tisto, katero zvršujejo nekateri vinščaki in katerega se vinopivci po vsi pravici bojé. Konečno hočemo še odgovoriti na vprašanje: Zakaj postane sadni mošt moten in kako ga očistiti? Sadni mošt postane moten ali zato, ker ni mogel popolnoma dokipeti, ali pa, ker je bil prepozno pretočen (presnet) in se vsled tega ob toploti drožje dvigne ter povzroči novo kipenje. Ako si mošt že presnel prvič, pa je potem vsled drugega kipenja postal moten, čakaj, da pokipi, potem pa ga precej zopet pretoči. Moten mošt očistiš z žolico, t. j. z očiščenim klejem (limom), katerega sedaj lahko skoraj povsod dobiš. Pet do šest gramov žolice na hektoliter zadošča. Žolico dobro izperi, namakaj jo nekaj ur v kakem loncu, in sicer v moštu, potem jo pa pri ognju počasi popolnoma raztopi. Shlajeno kuhano žolico vlij v vino ter jo dobro premešaj. Žolica se spoji z moštovo čreslovino, skrkne, usede se na dno in potegne za seboj tudi vso drugo nesnago iz vina. Dostikrat ti pa tako čiščenje neče pomagati, in sicer zato ne, ker vinu ne dostaje čreslovine. V tem slučaju kupi v lekarni tanina in ga dodeni, predno čistiš, kake tri do štiri grame na hektoliter mošta. Če se je očistil, pretoči ga čez osem do deset dni. Da moraš presoditi, ali ti je treba tanina ali ne, poskusi najprvo očistiti steklenico mošta. Izkušnja ti potem pokaže, kaj bode treba narediti. Slišali

smo naše gospodarje trditi, da ni dobro pre-takati mošta, zlasti ne večkrat, ker itak nekaj močni sadjevec s tem preveč oslabimo. To nikakor ni res. Pretočen mošt ali pa pretočeno vino precej res nima dobrega okusa, pijača je prazna in lahka, a to je le navidezno; čez kake tri ali štiri tedne, ko se vin zopet ustanovi, se mu ne povrne le prvotni okus, marveč postane mnogo boljši. Seveda sadjevec ne pretočimo tolikokrat, kolikorkrat smemo pretočiti vino. »Kmet.«

Loterijske številke.

Trst: 22. septb. 1900. 72, 54, 50, 15, 21
Linc: » » » 77, 55, 25, 87, 40

Listnica uredništva.

Gosp. dopisnik iz Ljutomera: Za to štev. mnogo prepozno. Dobili še le v sredo zvečer, ko je redakcija većinoma že sklenjena. — Gosp. dopisnik iz Gornje-radgone: Ako ste mož, povejte nam svoje ime! — Ad informationem: Vi se motite gospod, ta mož nikdar! V pismu Vam poročam zanimive reči. Zviti so! Poklon.

Slovinci, Slovenke!

podpirajte „Našo stražo“;
pristopajte k „Družbi sv. Cirila in Metoda“.

Štajarski Slovenci,

dajte za mariborsko šolo

Iz Etterjevega sadnega soka dobljenega iz prirodnega sadja, ki je prost vsakih kemičnih primesij in se toraj ne sme zamenjati z umetnim sadnim sokom, napravi si lahko vsakdo z malimi stroški prav dobro, trpežno poživljajočo

Sadno

• pijačo •

10 litrov sadnega soka, ki se brez vsakega drugega dodatka zmeša s 100/130 litrov navadne vode, da po naravnem kisanju 110/140 litrov močne, čiste okrepčevalne jako zdrave in cenene

sadne

pijače.

Dobi se pri en gros-trgovcu A. Jurca in sinovi v Ptuju. — Viljem Etter, Sigmaring.

Dobi se še nadalje pri: G. Ketz v Mariboru, M. Ogorevcu v Konjicah, K. Sima v Poljčanah, A. Balantu v Oplotnici.

Vožnje karte in tovarni listi v

AMERIKO

Kraljevi belgijski poštni parnik
Red Star Linie, Antverpen
vozi naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od visoke c. kr. avstr. vlade. — Natančna pojasnila daje

Red Star Linie, Dunaj
IV. Wiednergürtel 20

ali pa 28

Anton Rebek v Ljubljani —
Kolodvorske ulice 34.

Julij Popper, Innsbruck —
Bahnstrasse 8.

Na prodaj!

Posestvo (dve uri od Maribora peš) s 6¹/₄ orali zemlje, z gozdom in vinogradi in z več kot 400 sadnimi drevesi; cena je 1400 gld. Šteti se mora koj 400—600 gld. Pojasnila daje iz prijaznosti občinski sluga pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Jakob Haas 3

Najčistejše olje

iz kostij napravljeno za sivalne stroje in kolesa (bicikle) v tovarni H. Morbius in Fils, Bazel (Švica).

Dobi se pri 11-26

R. Strasmayer-ju, puškarju
v Mariboru.

Na prodaj

je prostovoljno dvoje kmečkih posestev, eno uro hoda od Maribora oddaljenih. — K prvemu posestvu pripada hiša, gospodarsko poslopje, travniki, njive, sadunosnik, gozd in vinograd v skupni meri 13 oral. Proda se za 4000 gld.

K drugemu posestvu pripada hiša in dvoje gospodarskih poslopij, veliki travniki z več kot 800 plodovitimi sadnimi drevesi, lep gozd, njiva in vinogradi, vsega skupaj je 30 oral. Proda se za 9000 gld. Naslov pri upravnistvu. 4

Živi

žlahtni lepi raki

vsaki dan sveži od lova.

Garantuje se da pridejo živi! — Voznine in mitnine prosto se pošiljajo v poštinih jerbasih po 10 funt 80—100 porcijskih rakov velja samo gld. 2-10
60—80 velikanov z mastnimi skarjami samo gld. 2-65
40—50 izbranih »solo« rakov samo gld. 3-60
30—40 redkih velikih odličnih »solo« rakov gld. 4-20

— Postrežba točna! —

D. Goldstein,

Razpošiljalnica (Exp.-Haus) Podwolo czyska na ruski meji. 2

Slovinci!

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda ter »Našo Stražo!«

Na prodaj

posestvo, novozidana hiša z gospodarskim poslopjem, 15 oralov zemljišča, rodovitne njive, travniki in gozd. Četrť ure oddaljeno od Slovenske Bistrice. Več pove posestnik **Anton Lacian**, občina Cigonca Slov. Bistrica. 1

Proda se

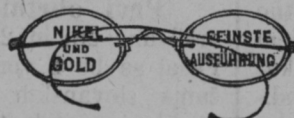
Posestvo 36 oral, njive, vinograd, 14 oral travnika, gozd, vse v enem kosu ležeče, sredi hiša in gospodarsko poslopje (dva živinska hleva) 7 minut od Jarenine v eni izmed najrodovitnejših dolin v Slov. gor., ob okrajni cesti, pol ure od železniške postaje Pesnica, 2 uri od Maribora, je kak leži in stoji ceno na prodaj. Natančneje se izve pri posestniku **Janezu Schmidinger v Jarenini.** 1

Na prodaj!

je na Spodnji Hajdini št. 47. pri Ptuju kmečko posestvo. Kupi se lahko posestvo s poslopji ali pa tudi sama zemlja. Pogodba je lahka in cena nizka. — **Neža Mustafa na Sp. Hajdini.** 1-

Optiker

Anton Kiffman, Maribor,

priporoča očala, ščipalnice z zdravniškim steklom po vseh cenah. — Pošlje se tudi po pošti. Prava številka se lahko določi, če se pove starost. Neugajajoče zamenja.

Vinograd na prodaj

z letošnjo trgatvijo vred v župniji sv. Jakoba v Slov. goricah. Kupci naj se oglasijo pri tamošnjem župniku. 1

Kupčijsko

čisto izobražen, tudi parnim ali umetnim mlinom večš mož s premoženjem od 2—3000 gld., kateri morajo vknjiženi biti, želi službo v tej zadevi takoj nastopiti ali v družbo iti. Vpraša se pod naslov: **F. K. sv. Jur v Slov. gor.** 1

Trgovci pozor!

„Kmetijska zadruga“ v župniji središki da v najem pod jako ugodnimi pogoji prostore za trgovino, ležeče ob glavni cesti in tik župnijske cerkve ali takoj ali novim letom. Oglasiti se je pri **J. Ravšlu, županu v Obrežu pri Središki.** 1

Kmetijska zadruga

pri Sv. Trojici

je ustanovila mlekarnico, katera je začela dne 3. septembra izdelovati maslo in sir. Odjemalci naj se zglasé. 1

KUVERTE

s firmo priporoča

tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Fotografski zavod v Mariboru

je najstarejši

Henrika Krapeka, v Fritsch-evi vili **Badgasse št. 11.**Dohod k vili skoz Grabengasse, Bad- in Fabriksgasse.
Zalagatelj c. kr. avstrijske uradniške zaveze.Priporoča fotografska dela vsake vrste od medajlonove do
človeške velikosti, ter vse najboljše in najhitreje izvršuje.**Zaloga in posojilnica glasovirjev**
Berte Volckmar,

državno izkušane učiteljice na glasovirju

v Mariboru, Gornjih gosposkih ulicah št. 54.

v pritličju nasproti c. kr. državne gimnazije

Priporoča svojo bogato zalogo

novih

glasovirjev

in

pijanins križnimi strunami,
(orehovo polituro, črni in
ameriški orehov les)

kakor tudi

Harmonijpo evropskem in ameriškem seznanem sestavu iz najboljših tovarn po
tovarniških cenah.**Glasovirji „Ehrbar“!**

jamči se pismeno. Plačuje se v obrokih. Stari glasovirji se zamenjavajo in prodajajo

Posojila po najnižji ceni.

Umetno-obrtna delavnica**cerkvenih kamnoseških in podobarskih del**kamnoseka **J. F. PEYER-ja** priseženega
izvedenega

v Mariboru,

Kokoschinegg-Allee, Hilariusstrasse, Carneristrasse.

Izdeluje altarje, prižnice, obhajilne
mize, krstne kamene, okna, itd. itd.Tudi prevzema mere prostorov
za omenjene predmete, kakor tudi
originalne načrte.Posebno se bavi z napravo na-
grobnih spomenikov. Prav velika
zaloga dogotovljenih novih nagrobnih
kamenov od peščenega kamena, mra-
morja, granita in sijenita.

Solidna postrežba in prav nizke cene.

32

Cenjena gospodinja!Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak
zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi,
ki Vam bode gotovo ugajal, to je iz čiste cikorijske in
sladove tvarine napravljena domača „Kava“ in „Sladna
kava družbe sv. Cirila in Metoda.“

Dobiva se povsod.

27

Zaloga pri **Ivan Jebačinu v Ljubljani.****Jos. Mursa na Krapji pri Ljutomeru**

Odlikovan s častno diplomo l. 1895 na razstavi v Ptuju.

Na celem Jugoslovanskem edina izdelalnica cementnih

mozaik-ploč. Tlak sestavljen iz takih ploč je enak pogrnenim umetno vezanim preprogam
in je lepši in cenejši kot tlak iz klinker ali šamotnih ploč, ter skoro ne-
omejene trpežnosti. **Stopnice iz cementa**, tudi brušene, imitacije mar-
morja in sijenita. Trše in lepše kot iz kamena. **Cevi iz portland-ce-
menta** v dvanajsterih velikostih od 5cm do 75cm v premeru. Cementne
korita za svinje in studence, za jasli, za govedo in konje. **Strešnike iz
cementa z dvojno zarezo** in zgornjim obrobkom (Doppelfalzziegel mit
Kopferschluss) z asfaltom impregnirani. Taki strešniki so skapčani na vseh
štirih straneh, pripravi za zelo položne strehe. 13 komadov krije 1 m²,
ki tehtajo komaj 35 kg. — Ceniki zastonj in franko.

Filijala v Središči na Dr., zaloga: Radgona, Ljutomer.

Karol Sinkovič,

umetni, stavbeni in strojni ključavničar

Tegethofska ulica 53. **Maribor** Tegethofska ulica 53.se priporoča v napravo vseh v svojo stroko spa-
dajočih del, **ograj, železnih vrat, pomolov, sle-
menschkih ograj, stopnic, križev in nagrobnih ograj**
po prav nizki ceni trpežno izdelanih.**Risarije in proračuni zastonj!**Priporoča se nadalje v napravo vseh del pri
gospodarskih strojih, pri kletarstvu.
Napravlja sesalke, vijake za cevi, pasje glave,
navore in zategače in razne vrste pip in prepreg,
tudi železnih vodnjakov.

Posebno priporoča patentovane priprave

**za streljanje proti toči z natezami in kovane
možnarje**, katerih se rabi že sedaj čez 500, kar naj-
boljše pričča o njih zanesljivosti in kakovosti. **Cene nizke.**

Za mnogobrojna naročila prosi

Karol Sinkovič.**Proda se!**Lepa novozidana krčma z go-
spodarskim poslopjem in velikim
vrtom v obsegu 700 m², 15 minut
od Maribora oddaljena, se proda
prostovoljno za 6500 gld. Hiša je
pripravna tudi za mesarsko obrt,
mlekarno ali vrtnarstvo. Več pove
upravništvo. 1**Hiša** v Možgancih niže Ptuja
št. 43, katera je posebno
za gostilno sposobna, se takoj s
sadnim vrtom da v najem ali pa
proda. **Mihael Horvat, Celovec
Feldhof 43.** 1**V najem ali na prodaj**trgovina mešanega blaga tik farne
cerkve. Naslov pri upravništvu. 2**Mlin na tri tečaje**in 4 orale zemljišča obstoječe iz
njive, travnika in goše, četrt ure
od mesta Brežice oddaljeno se ob
novem letu da v najem. Več se
pove **Jož. Poček, Zakot st. 2** 2**Kdor hoče 400 mark**¹⁵garantirano mesečno lahko
in pošteno zaslužiti? Naj
pošlje naslov z znakom:
**V. 21 Annoncen - Exped.
K. F. Wojtan, Leipzig-Lnd.**

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Špitalske ulice št. 12.

Nakup in prodaja vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut itd. za najkulantnejših pogojev. Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim. Zavarovanje proti kurzni izgubi. Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog na vložne knjižice, na tekoči račun in na girokonto s 4 $\frac{1}{2}$ % obrestovanjem od dne vloge do dne zdiga. Eskompt menije najkulantneje. Borzna naročila.

Lepe podobice s črnim okvirom kot spominki za v molitev priporočene ranjke.

Primeren tisek na drugi strani oskrbimo hitro in lično.

100 kosov od 80 kr. do 1 glđ. 80 kr.

K obilim naročilom se priporoča

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu vsakovrstne podobice, molitvenike, rožne vence, svetinjice, križce.

Velika knjiga z vzorci od navadnih do najfinejših podobice je v tiskarni na vpogled.

Spominki na prvo sv. obhajilo kos od 1 do 10 kr.

Rožne vence vsake velikosti in kakovosti prodajamo na drobno in debelo, rožne vence žalostne Matere Božje in preč. Spočetja itd. — Lepi križci so pa medeni ali niklasti za rožne vence, za kras na steno in posebno za častite duhovnike za sprevidenje bolnikov; križi s stojalcem, svetinjice različnih vrst.

Tiskarna ima v zalogi tiskovine za:

župnijske, občinske in politične urade, odvetnike in notarje, trgovce, hotele in gostilnice, posojilnice in zasebnike.

Naročila na lepake (vsake vrste in velikosti), poročne liste, osmrtnice, spominske liste, vizitke, tabele, knjige, časnike, dalje preskrbi za vsak uad ali zasebnike štampilje (pečate).

Vsako naročilo se izvrši hitro, lično in ceno.

Slomšekove „PRIDIGE OSNOVANE“

glavnih spisov šesta knjiga.

Ravnokar je dotiskana in se začne te dni razpošiljavati.

Obsega v srednji 8° za uvod: «Vaje cerkvene zgovornosti» str. 1—150. — Potem I. del «Pridige ob nedeljah» (50) str. 51—248; II. del «Pridige ob zapovedanih praznikih» (20) str. 251—306; III. del «Pridige ob cerkvenih godovih» (12) str. 309—348; IV. del «Pridige ob godovih svetnikov sploh» (commune sanctorum) (32) str. 351—450.

Skupaj 114 pridig izborne vsebine.

Cena broširani knjigi s poštnino je 4 K.

Dobiva se v „tiskarni sv. Cirila v Mariboru“ pa tudi po vseh drugih slovenskih bukvarnah.

Razglas.

Po predlogu Štefana Priola in kuratorja Matevža Frangeža dovolila se je prostovoljna sodna prodaja k zapuščini dne 11. aprila 1900 v Požegu umrle posestnice Marije Priol spadajočih posestev in premičnin ter se odredila na

ponedeljek 15. oktobra 1900.

na licu mesta začeni ob 9ih dopoldne v Požegu-Ješencih. Cenilni zapisnik in dražbeni pogoji ležijo tukaj soba št. 3 na vpogled.

C. kr. okrajna sodnija v Mariboru V., 2. septmb. 1900.

V najem

se da takoj hiša s sadunosnikom v Gornji Poljskavi na dobrem prostoru. Pripravna je za mešano trgovino pa tudi za vsako obrt. Popraša se v Mariboru, Tegethofska cesta št. 34. 1-3

NAZNANILO.

Franjo Kranjc v Vičavi pri Ptujju v hiši g. Soviča

naznanja slav. občinstvu, da je s 1. oktobrom začel izvrševati svoj barvarski in slikarski obrt.

Priporoča se za vsa v njegovo stroko spadajoča dela in se bo potrudil dobro in ceno vsakomur postreči. 3

Razne uradne pečate

priporoča

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Naznanilo!

Podpisani si usojam naznaniti vsem posestnikom vinogradov, da bom imel koncem tega leta in prihodnjo spomlad veliko množino na suho cepljenih trt različnih dobrih in čistih vrst cepljenih na Riparijo portalis in Rupetris Monticolo in sicer:

6000 Laški rilček (Välschriesling), 4000 Žlahtine (Gutedel), 2500 Šipona (Mosler), 2000 Traminerja (Traminer), 1000 Mali rilček (Kleinriesling), 1000 Beli rafol (Ranfol weiss), 1000 Burgunder beli (Burgunder weiss), 900 Burgunder rudeči (Burgunder roth), 900 Sylvaner (Grüner Sylvaner).

Cepljeno na Rip. portalis.

600 Traminerja (Traminer), 550 Burgunder beli (Bugunder weiss), 300 Sylvaner (Grüner Sylvaner), 100 Šipon (Mosler), 100 Žlahtina (Gutedel).

Cepljeno na Rup. Monticolo.

50 Šipon (Mosler) na Solonis. Skupaj 21.000.

Vse te trte so dobre rasti, lepo zaraščene in dobro vkoreninjene ter se prodajo po 160 kron 1000 komadov, ali 8 kr. komad; kdor naroči najmanj en tisoč, dobi jih 50 brezplačno.

Oglasiti se je vsaj do novega leta pismeno ali ustmeno pri Anionu Slodnjaku, trtnarju v Jušincih pri Ptujju.

Služba cerkovnika in organista

je zarad vojaščine takoj za oddati. Cecilijansko petje je vpeljano in zato se znanje istega terja.

Župni urad Sv. Martin na Paki p. Rečica.

Karol Tratnik,

izdelovatelj cerkvenega orodja in pa posode stolne ulice št. 1. v Mariboru, Domgasse Nr. 1

Priporoča se preč. duhovščini za naročila cerkvenih orodij:

monštranc, kelihov, ciborijev, lestencev, križev, svečnikov, itd. v različnih zlogih, katere prav lepo in trpežno izdeluje.

Staro cerkveno orodje prav dobro popravljam, pozlatim ali posrebrim v ognji.

Za vse svoje izdelke jamčim, priznalna pisma naročnikom na razpolago.

Svoji k svojim.